N°. 176. 1847.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

[…] COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags […]urdags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 3,00; […]e buitensteden ƒ 3,50; franco door het geheele Rijk. […]ben, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau […] COURANT.

ZATURDAG, 14 AUGUSTUS.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents ze gelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 13 Augustus.

[…] zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal […]it jaar is eergisteren gesloten. Die zitting is lang ge[…]geweest. Wat heeft zij in haren pijnlijken arbeid […]rd? Zoo zij iets goeds heeft voortgebragt, zij heeft […]voltooid gelaten.

[…] minister van binnenlandsche zaken, in zijne rede[…]g bij de sluiting uitgesproken, gewaagt van een-en[…]g wetten, welke gedurende deze zitting zijn tot […]gebragt. De minister heeft zich blijkbaar beroepen […] hoegrootheid van het cijfer, omdat de inhoud zoo […]was. En wat beduidt een zoo groot cijfer van wet[…] Daaraan toch ontbreekt het ons niet; wij hebben […]et duizenden.

[…]t beoordeeling van de verdiensten der afgeloopen zit[…] moet men zich niet afvragen, hoe veel voorstellen […]ijn tot wet gemaakt, maar of die wetten geschikt […] om in het land een weldadigen invloed uit te oefe[…] En onder dat opzigt is de zitting allerongelukkigst […]vallen. Er is niet alleen niets gedaan tot verbetering, […] integendeel veel tot verslimmering.

[…]e regering, in haar werkeloos systeem van behoud, is […]leen op uit, tijd te winnen. Het is niet mogelijk, […] ander doel op te speuren uit hare handelingen. Is […] noodig op te merken, dat zij juist daardoor veel tijd […]iest? Een volk, dat in alle mogelijke opzigten op[…]ring behoeft, en elken dag toeneemt in ontevreden[…], is niet gunstiger te stemmen door de poging om […]geduld hoe langer zoo meer op de proef te stellen. […] is het, dat de regering de passiën van het volk […] kan noch mag involgen; en dat zij daardoor dik[…] verhinderd kan worden het goede te doen, wat zij […] heeft. Maar tusschen de twee uitersten, van niets […]gen, of zich door alle winden der volks-driften te […] medeslepen, is een midden weg te bewandelen; na[…]k, zich aan het hoofd te stellen van de volks-beweging […]aar die rigting te kunnen geven, welke men voor […]heil van vorst en vaderland nuttig zal achten.

[…]ch het kwaad zit niet alleen in de werkeloosheid […]regering; het ontstaat ook grootendeels uit de mis[…]n onzer oppositie, welke noch begrip heeft van […] belangen, noch van die des volks. Heeft zij ooit […] denkbeeld vooruitgezet? Wij vinden bij haar wel […]voerige afkeuringen en op- en aanmerkingen over […]elige bijzonderheden; en dit kan strekken tot bewijs […] de kleingeestige bedilzucht, die bij haar voorzit; […] een voorstel van verbetering, op ruime schaal ge[…]n, onder welk opzigt dan ook, is nooit van haar […]gaan, nooit door haar aangegeven, als men het […]tel van den heer Thorbecke uitzondert, dat dood[…]ren ter wereld kwam. Verder heeft geheel haar […]ring zich bepaald bij het houden van onbeduidende […]oeringen, dikwerf alleen uitgesproken met het oog […]e populariteit van het onnoozel publiek, en den lof […]oppositiebladen.

[…]t jaar heeft zij meer gedaan. Zij heeft haar stand[…] vergeten; de vrijzinnigheid, waarvan zij zich de […]egenwoordigster in Nederland noemt, verlaten, om […]te geven aan de verdediging der regering, terwijl […] oppositie, maatregelen van beperking en verdrukking […]erde; en om dien toestand nog hatelijker te maken, […]n daarbij de omstandigheid, dat de oppositie was […]itdrukking van eenige fanatieke Predikanten, die, […]koste der vrijheid, de Katholijken wilden doen buk[…]onder de predominatie van het protestantisme. Welk […] schande! Maar ook welk eene onhandigheid!

[…]wart wordt de toestand van het land door de oppositie […]childerd, donker de toekomst te gemoet gezien, […]kreten aangeheven, en redding onmogelijk verklaard, […]ien niet spoedig krachtdadige redmiddelen worden aan[…]wend. Er is veel waarheid in dit alles, ofschoon het […] van eenige overdrijving vrij is. Maar diezelfde lieden, […] het vaderland in zulke gevaarlijke omstandigheden ge[…]atst achten, hebben evenwel niet geaarzeld, den zoo […] verderf bedreigden vadergrond te leenen tot een […]d van godsdienstige passiën, de ergste en de gevaar[…]ste van allen. Wij hebben hier slechts twee eervolle […]onderingen aan te teekenen, den heer Luzac en den […] Verwey-Mejan, die, beide zich gelijkblijvend in hun systeem van vrijzinnigheid, tevens het gevaar hebben aangewezen, dat voor het land ontstaat uit de zoo onvoorzigtig in het leven geroepen en aangevuurde godsdienstige twisten. Hun zij eere. Maar wij vragen het aan hunne collega's der oppositie, wat men van hen te denken hebbe, die voorgeven te beven bij iederen blik, dien zij werpen op het in gevaar verkeerende vaderland, en desniettemin met een zekeren jubel van triomph het land blootstellen aan het grootste van alle gevaren, aan godsdienstwisten. Wij zijn geregtigd van hen te verklaren, dat zij of geen geloof slaan aan de gevaren, welke zij aan Nederland toeschrijven, of, zoo zij daarin opregt zijn, dan het land wagen aan hunne fanatieke vooroordeelen.

En ziedaar de eenige vrucht van de afgeloopene zitting. De oppositie heeft getoond wat zij is, de dominocratie wat zij durft, en het protestantsch fanatismus wat het vermag. De Katholijken zijn gewaarschuwd; zij weten wat zij te doen hebben.

Z. M. heeft, bij besluit van 10 dezer, den heer Mr. G. J. Bruce, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gedurende de thans afgeloopen zitting, benoemd tot staatsraad in buitengewone dienst.

Bij besluit van 7 Augustus jl., N°. 60, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, ter vervanging van wijlen den heer van Limburg Brouwer, tot gewoon hoogleeraar in de faculteit van bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de hoogeschool te Groningen, te benoemen, den heer J. A. C. van Heusde, thans rector der latijnsche scholen te Amersfoort.

Bij besluit van 8 Augustus jl., N°. 77. heeft Zijne Majesteit tot griffier der provinciale staten van Limburg, in plaats van jhr. B. M. G. Borluut d'Hoogstraete, vroeger eervol ontslagen, benoemd jhr. mr. F. B. H. Michiels van Kessenich, thans disstrict-commissaris te Roermond en lid der provinciale staten van Limburg.

Uit 's Hage wordt ons gemeld, dat de zaak van Govert Verploegh door de Justitie ijverig wordt onderzocht, doch dat tot dusverre geen spoor is ontdekt, dat eenig ambtenaar bij het ministerie daarin zou betrokken zijn.

In de op 10 dezer gehouden vergadering van deelhebbers der Nederlandsche Rhijn-spoorweg-maatschappij bleek o. a. uit het verslag der Commissie, den 30sten Junij benoemd, dat de beschikbare waarden in het bezit der maatschappij thans ƒ4,421,000 bedragen, waaronder ƒ3,771,000 in 4½ pCt. Obligatiën; de Commissie stelde voor, tot vinding der benoodigde gelden, tot voortzetting der werkzaamheden, en ten einde nu geene fournissementen op te vragen, op onderpand der gezegde Obligatiën beleening te sluiten.

Vervolgens werd eene Commissie benoemd, bestaande uit de Heeren van Dam van Isselt, L. J. Enthoven, Mr. S. P. Lipman, John Moss en George Reid, tot herziening der Statuten, terwijl eindelijk de vacature in het Hoofdbestuur, door aftreding van den Heer Wilson ontstaan, werd aangevuld, door de benoeming van den Heer H. J. Mimardière.

HAARLEM, 11 Augustus. Het detachement dragonders, hetwelk voor eenige weken van hier naar Naarden gezonden is, om tot behoud der orde in die streek mede te werken, is dezer dage hier teruggekeerd, dewijl deszelfs verblijf aldaar verder onnoodig werd geoordeeld. *(H. Ct.)*

TILBURG, 12 Augustus. Eergisteren avond is Z. M. de Koning alhier aangekomen, en aan zijn vorstelijk verblijf afgestapt. De stafmuziek van het 1e. regement lansiers is gisteren uit 's Bosch herwaarts overgekomen. Z. M. begeeft zich naar Vught om het legerkamp aldaar in oogenschouw te nemen.

UDEN, 11 Augustus. Laatstleden Maandag is de bliksem alhier in eene boerenwoning geslagen; door de spoedig aangebragte hulp der buren is het mogelijk geworden het vee en het voornaamste huisraad te redden. Woning en schuur met voorraad zijn verbrand.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 Augustus. Een buitengewoon koerier is dezer dage met zeer veel spoed vereischende depêches, van den Franschen zaakgelastigde te 's Hage, alhier aangekomen.

— HH. MM. en de Koninklijke familie zijn gisteren morgen met een talrijk gevolg van Neuilly naar het kasteel Eu vertrokken.

— Z. K. H. de prins van Joinville is, na te Napels aangekomen te zijn, onmiddellijk van wege den koning van Napels aan boord van het admiraal-schip *Souverain* begroet. Men zegt, dat de prins ernstig ongesteld is, en derhalve eerstdaags te Toulon terug verwacht wordt.

— De krijgsraad der 1e devisie heeft zijn vonnis gewezen in de zaak betreffende de achtergehouden gelden van het militair hospitaal te Gros-Caillou.

De beschuldiging is volgehouden door den heer Boulon, commissaris des Konings; de beschuldigde Delorme werd door den advokaat Cartellier verdedigd; na een half uur beraadslaging heeft de raad den voornaamsten beschuldigde, Lagrange, bij verstek veroordeeld tot 5 jaren dwangarbeid en vervalling van de militaire dienst.

— De oogst is in het zuiden van Frankrijk afgeloopen; de tarwe is zeer overvloedig en zwaar uitgevallen. De hectoliter wordt berekend op een gewigt van 78 à 80 kilos.

— Te Troyes (Aube) hebben den 7 dezer op de markt eenige ongeregeldheden plaats gehad, ten gevolge van den hoogen stand der broodprijzen. Het betrappen van een bakker op eenige bedriegelijke practijken heeft tot de uitbarsting aanleiding gegeven. Hij was namelijk met een landman, van wien hij graan gekocht had tegen 5 fr. 10 c., overeengekomen, om het als tegen 7 fr. 15 c. gekocht aan het kantoor aan te geven. De menigte heeft in zijn huis alles verbrijzeld, en indien de gewapende magt niet tusschen beiden ware gekomen, dan had men hem werkelijk vermoord.

Omstreeks middernacht was de rust hersteld.

— De eerw. sir Placidus Burchal, prior der Engelsche Benedictijnen van Douai, sinds 1841, is door Z. H. benoemd tot de waardigheid van vicaris-apostolick van Australië.

Deze prelaat is slechts 37 jaren oud, zijnde hij den 5 December 1810 te Aspull in Engeland geboren. Hij volbragt zijne studiën in het Engelsche Benedictijnercollegie te Douai. Deze is de vierde kweekeling uit dit geleerde gesticht, die, sinds minder dan 20 jaren, met de bisschoppelijke waardigheid is bekleed. Men weet, dat dit collegie, door D. Philippus van Cavarel, abt van St. Waast, van Arrar in 1603 gesticht, bestemd is, om missionarissen te leveren voor Engeland en deszelfs buitenlandsche bezittingen. Het bevat bovendien een collegie, alwaar meer dan 120 leerlingen uit Engeland, Schotland en Ierland worden onderwezen.

— Een brief uit Algiers doet opmerken, dat de verspreiding van het H. Evangelie, hetwelk zelfs in Conchinchina geoorloofd is en door kracht van Fransche wapenen wordt ondersteund, in Algerië, eene Fransche colonie, wordt tegen gewerkt en ten strengste verboden. De maarschalk Bugeaud beroemt er zich op, de prediking van het christendom onder de Arabieren tegen te gaan.

Men heeft gezegd, dat de Arabieren een afschuw hadden van de priesters. Er zijn onderscheidene zelfs zeer treffende voorbeelden aan te halen van hunne gehechtheid aan de geestelijken en van de achting, die zij hun toedragen, waardoor maar al te dikwerf de zoogenaamde Christenen in Algerië beschamen. Ook geschieden er van tijd tot tijd bekeeringen. De brief, waaruit dit wordt ontleent, haalt daarvan een zeer treffend voorbeeld aan. Een nieuw bekeerde Arabier, die de H. Schrift vlijtig las, wilde zich naar het H. Graf te Jerusalem begeven, terwijl de Arabieren zich naar Mecka inscheepten om het graf des Propheets te bezoeken, iets waartoe het Fransch gouvernement jaarlijks eene stoomboot naar Alexandrië afzendt. Doch daar gekomen, weigerde de Fransche

..., hem naar Jeruzalem te laten gaan. Hij vertrok wel heimelijk en is er gebleven. Hij geeft thans onderwijs in de godsdienst aan de kinderen der Arabieren.

MADRID, 6 Augustus. Er zijn duizenderlei geruchten in omloop betreffende hetgeen op la Granja voorvalt. Er zou sprake zijn van eene poging te gelijkertijd door den heer Pacheco bij de koningin op la Granja, en door den heer Benavides bij den koning op het Pardo aangewend, om eene toenadering tusschen de beide echtgenooten te bewerken.

Men verzekert van den anderen kant, dat de heer Pacheco wenschen zou den heer Salamanca te zien aftreden, en dat, zoo de demissie van den minister niet door de koningin werd aangenomen, de president van den raad zijn ontslag zou indienen. Het gerucht wil, dat, in zulk geval, de generaal Narvaez met het voorzitterschap zou worden bekleed.

— Berigten uit Portugal behelzen niets meldenswaardigs. De oogst is, zoowel in Spanje als in Portugal, zeer overvloedig.

ENGELAND.

LONDEN, 11 Augustus. Gisteren Dingsdag waren alhier slechts 12 nieuwe verkiezingen bekend, zoodat het algemeen cijfer tot op dien dag bedroeg 542, welk getal aldus is verdeeld, 290 stemmen voor de ministerieele partij, 160 voor de protectionnisten, en 92 voor de partij van sir Robert Peel.

— Men ziet thans belangrijke benoemingen voorkomen op de heden openbaar gemaakte lijst: De heer Sheil, is te Dungarvan met eene meerderheid van 16 stemmen verkozen. Het volk toonde zich over die keuze zoo zeer verbitterd, dat hij als een vlugteling de stad heeft moeten ruimen, zonder aan de kiezers, volgens de bestaande gewoonte, zijnen dank voor zijne benoeming te kunnen getuigen. De heer Sheil is een der bekwaamste redenaars der ministerieele partij. Een ander lid van het parlement, lord Morpeth, is herkozen voor het westelijk district van Yorkshire. Ook de heer Cobden is voor dat district verkozen, zonder dat zijne benoeming door een beduidenden tegenstander werd betwist. Dit is des te opmerkelijker daar Lord Morpeth, in de verkiezingen van 1841, niet herkozen werd, maar twee protectionisten daarentegen werden benoemd. De verkiezingen voor het graafschap Middlesex zijn eergisteren te Londen aangevangen. De colonel Wood, een Peelist, verkreeg slechts 1750 stemmen; Lord Grosvenor daarentegen 2555 en de heer Osborne 2101.

— De *Globe* bevestigt de benoeming van den generaal Harry Smith tot Gouverneur-generaal van de Kaap de Goede Hoop, in vervanging van Sir Henry Pottinger benoemd tot gouverneur van Madras.

— De invoer van vreemd vee in Engeland neemt nog dagelijks toe. In de laatst afgeloopen week werden te Londen ingevoerd 1373 stuks hoornvee, 586 kalveren en 5456 stuks schapen. In de overige havens is 3,500 stuks groot en klein vee ingevoerd. Duitschland en Holland hebben het grootste gedeelte dier invoeren geleverd.

— Men schrijft van Dublin van den 7: »Gisteren werd onder het voorzitterschap van den lord-maire eene vergadering gehouden, door dien magistraat bijeen geroepen, om de grondslagen te leggen tot eene nationale inschrijving met het doel om een gedenkteeken op te rigten, ter nagedachtenis van O'Connell. Men heeft besloten, eene algemeene inschrijving te openen, in te vorderen op de wijze der schatting van O'Connell; het maximum van iedere inschrijving is bepaald op 5 £. In dezelfde vergadering werd reeds voor eene aanzienlijke som ingeschreven. Men denkt, dat de inteekening spoedig tot de som van 40,000 £ zal opklimmen."

DUITSCHLAND.

KEULEN, 10 Aug. Men verhaalt, volgens geloofwaardige berigten van Berlijn, dat van de zijde van ons gouvernement aan de regeringen van Frankrijk en Engeland de verzekering is gegeven, dat, in geen geval de Poolsche beschuldigden de doodstraf zullen ondergaan.

— Er heeft zich dezer dage eene uitgebreide vereeniging gevormd onder de katholijke studenten aan de universiteit van Bonn. Dezelve heeft ten doel, alle krachten der studerende jeugd te vereenigen, ter verdediging der katholijke waarheden; deze schoone en grootmoedige onderneming verdient derhalve alle aanmoediging, vermits zij veel zal bijdragen, om een dam op te werpen tegen de pogingen van het protestantsch genootschap: het Gustaaf-Adolf-Verein.

— Uit Dresden wordt gemeld, dat het gouvernement den 18 dezer maand heeft bestemd tot het vieren van een groot feest, om God te danken voor den buitengewonen zegen van dezen oogst.

— Alle graansoorten hebben eene aanmerkelijke daling in de prijzen ondervonden; hoofdzakelijk de garst en de rogge. Deze laatste soort is nog lager in prijs dan de haver, zoodat zij tot beestenvoeder wordt gebezigd.

BERN, 7 Augustus. De besturende raad van Bern, thans Vorort, heeft dezer dage aan den landdag een verslag ingediend, waarbij hij wijst op de zoogenaamde vijandelijke bedoelingen en daden, welke het Sonderbund kenmerken, doch die, volgens de eigen bewoordingen van het rapport, niets meer zijn dan eenvoudige maatregelen tot zelfverdediging. De landdag heeft bevolen, dat dit stuk zou worden opgezonden naar de commissie uit zeven leden bestaande, die belast zijn met het uitbrengen van een verslag over de onlangs gerezen kwestie tusschen de cantons Lucern en Tessin, ter zake van den doorvoer van krijgsbehoeften, die te Lugano zijn in beslag genomen (zie ons N°. 173.) De kommissarissen hebben bekend gemaakt, dat hunne werkzaamheden eerdaags zullen ten einde gebragt zijn. In plaats van het besluit van den landdag deswege af te wachten, heeft de besturende raad voorshands magazijnen van krijgsbehoeften op verschillende grenspunten doen aanleggen en meer andere maatregelen genomen, waaruit ten duidelijkste zou zijn op te maken, dat men een aanval in den zin heeft.

Zoo als nu de zaken staan, kan de onbeduidendste gebeurtenis eene botsing tusschen de twee partijen veroorzaken; één geweerschot, uit onvoorzigtigheid gelost, kan den eenen of anderen dag over het lot van Zwitserland beslissen.

Het gerucht loopt, dat de eerste afgevaardigde van St. Gall, in eene vergadering van afgevaardigden der radicale meerderheid, met nadruk heeft verklaard, dat zijne instructiën hem noodzaakte, zich van de meerderheid af te scheiden, indien deze voor het bezigen van maatregelen van geweld tegen het Sonderbund mogt stemmen. Reeds eenigen tijd geleden, beklaagde zich de radicale pers over de laauwheid van het canton St. Gall, wiens stemming in de tegenwoordige omstandigheden van zooveel belang is, dat zij alleen genoeg zou zijn om de radicale meerderheid in eene minderheid te veranderen.

Gij herinnert u, dat toen het committé der volksvereeniging van Waadt, een beroep deed op de wapens der vaderlandsgezinden van goeden wil, om hen te bewegen, den roemrijken veldtogt der vrijcorpsen te hervatten en tegen Lucern op te rukken, de staatsraad van Waadt een besluit nam, waarbij het dat committé ontbonden verklaarde. De patriotische volksvereeniging heeft thans een nieuw committé gevormd. Zij drukt zich in haar besluit daartoe, op de volgende wijze uit over het oude committé: »De vergadering verklaart, dat de leden van het ontbonden centraal committé zich jegens de patriotische volksvereeniging gansch niet onverdienstelijk hebben gemaakt; integendeel, zij betuigt hun haren dank voor hunnen ijver en hunne bezorgdheid..." Men ziet, dat het nieuw committé de voetstappen ~~van het oude schijnt te willen volgen.~~

Aanstaanden Maandag zal de landdag ernstige aangelegenheden behandelen.

— 7 Augustus. Heden verneemt men, dat de commissie haar rapport en hare voorstellen aan den landdag heeft ingediend, betreffende de opheffing van het katholijk verbond. Het bevat de volgende bepalingen:

De zeven cantons worden ernstig aangemaand, zich te onthouden van al wat de rust zou kunnen verstoren, en inzonderheid, om alle buitengewone militaire toebereidselen te staken.

Het gouvernement van Tessin heeft in last, de bewuste krijgsbehoeften voorloopig onder zich te houden tot nadere beschikking van den landdag.

De cantons van het eedgenootschap moeten evenzoo aanhouden alle transporten van krijgsbehoeften, naar de cantons van het afzonderlijk verbond bestemd, en daarvan onmiddellijk aan de Vorort kennis geven.

De Vorort heeft in last, dit besluit onmiddellijk aan alle cantons mede te deelen, opdat zij daarvan kennis nemen, en er zich naar gedragen kunnen.

Hoe weinig beteekenend dit voorstel der commissie ook moge zijn, het zal aanleiding geven, om de zaak van de ontbinding van het Sonderbund op nieuw ter sprake te brengen, en ditmaal zal men zich bezig houden met de vraag tot uitvoering van hetzelve. Intusschen, (gelijk ook reeds uit het bovenstaande blijkt), zullen de voorstanders der vernietiging in den landdag geene meerderheid bekomen. Het is overbekend, dat Zurich, Glarus en St. Gall hieromtrent zeer met de andere radicale cantons verschillen.

In de laatste dagen der vorige maand had te Obermontnach in Friburg eene indrukwekkende plegtigheid plaats. De tien parochiën van het Duitsch decanaat hadden zich naar de kapel van die plaats begeven, om aldaar vereenigd de bescherming der H. Maagd over het vaderland in te roepen. De zeer eerw. heer Bertschy hield bij die gelegenheid eene opwekkende redevoering ten aanhoore van 7000 personen. Het volk, dat reeds zoo vele blijken van gehechtheid aan de godsdienst en het vaderland heeft gegeven, heeft vast besloten geene opoffering te zwaar te achten, om, in de zekerheid van hun regt en den bijstand des Hemels, de burgerlijke en godsdienstige vrijheid te herwinnen.

ITALIE.

ROME, 5 Augustus. Mgr. Morandi, pro-gouverneur van Rome, heeft den 29 Julij de volgende nieuwe bekendmaking doen afkondigen (die ten volle bevestigt, hetgeen wij aangaande den toestand van Rome e[n de] houding van het gouvernement hebben gezegd):

»Op de woelingen der laatst verloopene dagen en opgewondenheid des volks, dat door elk verontrust[end] gerucht geschokt werd, is de kalme rust gevolgd, met deze hebben wij het vertrouwen des volks zien rug keeren op de gewapende magt en op de maatrege[len] die het gouvernement neemt, opdat de justitie worde toegepast, en dat de voortreffelijke inzigten Z. H. getrouwelijk vervuld worden.

»Wij hadden niets minder verwacht van den go[eden] geest van het volk van Rome, dat nooit nalaat aan het vaderlijk hart van Z. H. dagelijks nieuwe nen van troost te verschaffen.

»Maar, inwoners van Rome! te midden van zoo redenen van bemoediging en betrouwen op eene sch[oone] toekomst, kunnen wij het u niet verbergen, da[t] onder u een klein aantal personen bestaat, die laten wegslepen door een overdreven ijver, die ontijdig en dikwijls onredelijk is; en nog anderen, terwijl zij de openbare rust pogen te verstoren, als anden van het volk zoo wel als van hunnen vorst op uit zijn, om tweedragt te zaaijen, en die zo[o] willen doen gelooven, dat er regeringloosheid hee[rscht] dáár, waar de wet door allen wordt geëerbied. Die weinige onvoorzigtige of kwalijkgezinde pers[onen] strooijen onophoudelijk verontrustende geruchten rigten brieven vol bedreigingen tot brave en onberi[spe]lijke burgers, en trachten, zich van geheime pe[rs] bedienende, de partij-woede op te wekken of leve[rt] redenen tot klagten aan de vreemde gouvernement[en] die ons zouden kunnen aanklagen van nalatigheid in straffen der schuldigen.

»Ten einde nu de goede burgers gerust te stell[en] de regten van allen te beschermen, en meer en m[eer] den binnenlandschen vrede en de goede verstandhoud[ing] met de vreemde mogendheden te versterken, achten het onzen pligt, bekend te maken, dat het gouve[rne]ment een wakend oog gevestigd houdt op hen, die, welke wijze of onder welk voorwendsel ook, de bestaa[nde] wetten mogten overtreden, wier strikte en gestr[enge] naleving wij met alle kracht willen vorderen.

»De openbare magt, bijgestaan door de waakzaamh[eid] en werkzaamheid der burgerwacht, die reeds zoo[veel] diensten heeft bewezen, is meer dan toereikend om orde te handhaven en den schuldigen ontzag in te b[o]zemen.

»Er bestaan middelen, waardoor ieder burger op e[ene] wettelijke wijze zijne aanmerkingen op de daden van ~~gouvernement kan doen hooren, nieuwe maatregelen~~ hervormingen kan aanraden, en misbruiken en onr[egel]vaardigheden kan aanwijzen, zonder dat hij daa[rom] noodig heeft, tot de geheime pers zijne toevlugt te men, waarvan ook onze vijanden zich kunnen bedien[en] om in de openbare meening eene smet aan te wrijven dat volk, hetwelk met zooveel regt geprezen wordt we[gens] zijne gematigdheid en zijne bezadigde handelwijze.

»Indien bijzondere personen regtmatige redenen ben om die lieden aan te klagen, op welke geg[ronde] vermoedens mogten rusten, van de openbare orde willen of te hebben willen verstoren, dan is de rege[ring] bereid, hunne klagten aan te hooren; want zij heeft besloten, de waarheid te ontdekken en op eene krac[htda]dige en loyale wijze te handelen in het groot reg[te]lijk onderzoek, waarmede men zich op dit oogenblik ledig houdt. Maar ieder begrijpt, dat de gang der ju[sti]cie onbelemmerd moet blijven, en dat de regering het ontdekken der schuldigen, met al die kracht bekleed zijn, die haren oorsprong heeft in den eer[bied] voor de wetten en in de zamenwerking van alle kla[ssen] der maatschappij ter bevordering der orde en het a[lge]meen belang.

»Besloten hebbende onze nieuwe taak, met groote gematigdheid, maar tevens met de gepaste kra[cht] te vervullen, hopen wij, dat deze woorden genoeg zullen zijn om dat klein aantal personen, die wij doelden, tot hunnen pligt terug te brengen, zonder het ons noodig zij tot de onaangename verpligting bragt te worden van de gestrengheid der justitie in roepen of nieuwe strafbepalingen daar te stellen, in de oude ontoereikend werden bevonden."

— De Cardinaal-secretaris van staat heeft, op voordr[agt] der gouverneurs, de volgende benoemingen gedaan algevaardiger der verschillende provinciën van den kelen Staat:

Rome, prins Barberini en de heer Vanutelli, advok[aat].
Comarca di Roma, de heer Lanuti, advokaat.
Bologna, de heer Silvani, advokaat, de markies vilacqua of de heer Minghetti, grondeigenaar, ter ke[uze] van den Cardinaal-legaat.
Ferrara, de heer Recchi, grondeigenaar.
Forli, de markies Paolucci.
Ravenna, graaf Pasolini.
Urbino en *Pesaro*, graaf Ferri.
Velletri, de heer Santucci, advokaat.
Ancona, prins Simonetti.
Macerata, de markies Ricci.
Camerino, de heer Peda, grondeigenaar.

Fermo, de heer Felici, grondeigenaar.
Ascoli, de heer Sgariglia del Monte, grondeigenaar.
Perousa, graaf Domini.
Spoleta, graaf Campello.
Rieti, de heer Piacentini, advokaat.
Viterbo, de heer Ciofi, advokaat.
Orvieto, de markies Gualterio.
Civita-Vecchia, de heer Benedetti, advokaat.
Frosinona, de heer Rossi, advokaat.
Benevento, de baron Sabariani.

De afgevaardigden, ten getalle van 23, zijn te Rome eengeroepen tegen den 5 dezer.

Mgr. Morandi, pro-gouverneur van Rome, heeft een et afgekondigd, betrekkelijk de vreemdelingen en de erdanen van het pausselijk gouvernement, die zich te me bevinden zonder er een vast verblijf te houden. Dit luit herinnert aan de maatregelen verordend bij de kengevingen van 5 Augustus 1820, 1 Februarij 1830 en 10 tober 1837 en bevat gestrenge bepalingen wegens naleving daarvan, voornamelijk met het doel om de enen van dat verblijf te leeren kennen.

— De rust is in Calabrië nog verre van hersteld te n. Het Napelsch gouvernement heeft 8000 man derarts gezonden, behalve 5000 man, die van een anren kant daarheen zijn opgerukt. Z. M. de Koning eft zelf de troepen toegesproken voor hun vertrek.

— Er is een nieuw verdrag tusschen Frankrijk en pels gesloten. Volgens dat tractaat zullen alle schen, tot het koningrijk der Beide Siciliën behoorende, zelfde voorregten genieten als de Fransche schepen; zoo ook omgekeerd. Eenige voortbrengselen van Siië zullen bij die overeenkomst winnen.

BELGIE.

BRUSSEL, 12 Augustus. Eindelijk is het kabinet mengesteld, en wel op de wijze zoo als door den heer ogier aan den koning was voorgesteld (*Zie ons* N°. 172). ie benoemingen zijn reeds in den *Moniteur* opgenomen.

Er zal een programma door het ministerie worden uitgeven, in den vorm eener circulaire aan de gouverurs der provinciën.

— Men leest in de *Indépendance* het volgende:

»Naar men verhaalt, zal de heer Liedts, gouverneur an Braband tot minister van staat worden benoemd.

»Het is den gouverneurs van Oost-Vlaanderen, Henegouwen en Luik toegestaan hun regt tot aftreding te doen gelden.

»De heer Dumon-Dumortier wordt aangeduid voor het gouvernement van Henegouwen en baron de Macar voor dat van de provincie Luik.

»Nog verzekert men, dat de heer Leclercq, procureur-generaal bij het hof van cassatie, de benoeming anneemt als gevolmagtigd minister bij den H. Stoel."

— De *Nouvelliste des Flandres* meldt, dat men in Vlaanderen met het rooijen der vroege aardappelen een aanvang heeft gemaakt. Die aardvrucht is zeer overvloedig egroeid en alle vrees voor ziekte schijnt verdwenen te zijn. De landlieden erkennen hier dankbaar de goedheid Gods.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

ONDERTROUWD (12 Aug): P. F. Lange en B. M. Biesthorst.

GETROUWD (12 Aug): P. C. van Straten, wed. en J. W. F. Bosscher. — D. Luthers en A. G. van der Schroeff. — W. Kramer en A. E. Muller. — Mozes Lehren en M. Rubens. — . E. Schepman en H. G. Degalz. — J. Meijer Cluwen en . C. van Noorle.

BEVALLEN (7 Aug.): M. ter Meulen, geb. Willet, Z. — (11 Aug.): C. H. Schimmel, geb. van der Meer Mohr, Z.

OVERLEDEN (6 Aug.): Jerôme Beck. — (10 Aug.): B. H. elders, 45 j. — W. Franke, Z.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 13 Augustus.

Sedert de uitgifte der monsters van de aanstaande Koffij veilingen, blijft het met Koffij aan de markt geheel onveranderd. Ordin. Cheribon wordt tot 21 c. voor de behoefte gekocht.

De aanstaande Thee-veilingen zullen de waarde van dit artikel bepalen.

Suiker, zoowel Ruwe als Geraffineerde, iets hooger gehouden.

GRAANMARKT.

Tarwe 125, 128 ℔ b. Pools. ƒ425, ƒ440; 128 ℔ o. dito ƒ453; 125 ℔ r. Koningsb. ƒ330; 128 ℔ Norder ƒ370.

Rogge 118 ℔ Odessa ƒ230; 126 ℔ inl. ƒ250.

Koolzaad. Overm. ƒ 63½. Op 9 Vaten Olie in April ek. Apl. 66; Aug. 64½; Sept. 65. *Raapolie* per 6/w. ƒ 38; Vliegend 37, 6¾; primo Mei ek. 36¾, ½; Sept. 36½, ¼; Oct. en Nov. 36¾, ½; Dec. 36¾. *Lijnolie* per 6/w. ƒ 32⅝; Vliegend 31⅝. *Hennepolie* per 6/w. ƒ 34; Vliegend ƒ 33.

ROTTERDAM, 11 Aug. Heden werden verkocht 33 v. Maryland Tabak ex lading Victor.

SCHIEDAM, 11 Aug. Rogge iets lager afgegeven, 141/2 ℔ Riga ƒ 210; Garst bij kleinigheden als voren, 123/2 ℔ Coursche ƒ 250, 252; Moutwijn ƒ 21,50; Jenever ƒ 25. Amst. proef ƒ 26,25.

DELFT, 12 Aug. Boter, eerste soort ƒ 39 à 41, tweede soort ƒ 37½ à 38 het vierde vat. Delftsche Kom. Kaas te Rotterdam, den 9den dezer, ƒ 17 à 19 per 100 Ned. ℔.

GOES, 10 Aug. Jarige Tarwe is bij uitslijting aan de Bakkers tot ƒ 19; 18,75, gedaan, en nieuwe dito, waarvan klusjes ter markt waren, golden de beste ƒ 16, [illegible], mede aan gebruikers, terwijl mindere soorten ƒ 14, 15, opbragten; Rogge, nieuwe van ƒ 7,50, tot 7,25, grif afgaande; Garst winter minder aan en ruimde van ƒ 6,50 tot 6,25 op, terwijl klusjes nieuwe zomer ƒ 6,25 tot 6, zijn gedaan; Boonsoorten en Haver, niet getoond: Nieuwe groene Erwten nog weinig ter markt, doch mooi van kwaliteit bedongen ƒ 10, 9,75; In Koolzaad is weinig omgegaan; de landlieden stonden stijf op hunne vorige weeks vordering van ƒ 12,50, en er is weinig verkocht; wat gedaan is, werd van ƒ 12,25 à 12 genomen, doch was van weinig beteekenis; Meekrappen gevraagd en op onberoofde van het laatste gewas is op vraagprijs van ƒ27 tot ƒ 26 geboden, zonder afdoening.

GRONINGEN, 10 Aug. Tarwe konde niet meer de vorige prijzen opbrengen; 125 ℔ ƒ 15, 15,50 gedaan.

Rogge met eenigen meerderen kooplust, op de verlaagde prijzen van de nieuwe minder aangevoerd en beter te plaatsen. Deze soort is als volgt opgeruimd: 120, 123, 127 ℔ ƒ 7, 7,40 7,80; Petersburger aan consumtie tot vorigen koers; 116 ℔ ƒ 6,80 iets beter afgaande, bij partij echter niet gevraagd.

Boekweit zeer moeijelijk te plaatsen: 116 ℔ oude Holsteinsche voor ƒ 7,50 verkocht en geveild gebleven.

Van Gerst neemt de aanvoer van marktdag tot marktdag langzaam toe; de vraag voor verzending is onbeduidend en men heeft dezelve op nieuw lager afgegeven: 93, 96, 99 ℔ ƒ 5,05, 5,10, 5,65, 5,70, 6,20, 6,30; enkele monsters Zomer en Knobbe Gerst deden zich iets gunstiger voor dan het gewigt der Winter Gerst.

Van nieuwe dikke Haver waren onderscheidene, van zwarte enkele partijtjes ter markt, alle van zeer puike kwaliteit en zwaar van gewigt; de dikke werd verkocht: 87, 90, 93 ℔ ƒ 4,80, 4,90, 5,10, 5,20, 5,40, 5,50; van oude Haver is zwarte Voer op 75 ℔ voor ƒ 4,75 gedaan.

Paardeboonen in een doen: ƒ 7 à 8 naar kwaliteit; Egyptische ƒ 6,75. Grove Gort weder iets lager: Grove ƒ 12,50 à 13,50 besteed; Parel ƒ 21,50 à 22,50.

De aanvoer van Koolzaad was heden hoogstbelangrijk en ging die van ieder vorig jaar te boven, daar dezelve nooit meer dan duizend lasten beliep, terwijl er heden 1100 lasten ter markt waren, het grootste gedeelte goed van stuk en kwaliteit, en genoegzaam de geheele aanvoer puik droog. Men hield eerst op vorigen prijs; enkele partijtjes zijn in het begin der markt voor ƒ 12,25 verkocht, doch daar hiertoe geen voldoende vraag bestond, moest men lager afgeven en is de meeste handel tot volgende prijzen geschied: puike kwaliteit ƒ 11,80, 12, iets mindere ƒ 11,60, 11,75, dat niet stukkig of iets onzuiver was ƒ 11,40, 11,50 en nog enkele partijtjes ƒ 11,25. Vraag voor Belgie of den Rijn ontbrak geheel; voor olieslagerijen in onderscheidene provincien is het meest gekocht. Onze provinciale olieslagerijen hebben wel alle iets, maar toch niet veel gedaan; sommige houders konden tot verlaagden koers niet besluiten, maar wij veronderstellen ook, dat de bestaande orders uitgevoerd zijn. Er zijn circa 400 lasten onverkocht gebleven. Raapolie ƒ 38 contant.

De koers van bevrachting is van Koolzaad naar Amsterdam of de Zaan ƒ 4; Utrecht, Rotterdam of Dordt ƒ 5; Antwerpen naar gissing ƒ 8.

SNEEK, 10 Aug. Boter ƒ 40,00; Kaas ƒ 21,00 à 30,00. Aanvoer van Boter 1307 ⅛ en 136 ⅛ ton. Kaas 39331 N. pd. of 262 schipponden.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

12 AUG.			gebl.	13 AUG. 4¼ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	$56\frac{9}{16}$	$56\frac{9}{16}$	à	$56\frac{15}{16}$	$56\frac{3}{4}$
Dito Dito	3	»	$69\frac{7}{16}$	$69\frac{5}{16}$	•	$69\frac{3}{8}$	$69\frac{3}{8}$
Dito Dito op resc.	3	»	$69\frac{7}{16}$	$69\frac{5}{8}$	»		
Dito Dito	4	»	$88\frac{3}{4}$	$88\frac{15}{16}$	•	88[illegible]	$88\frac{15}{16}$
O. I. Leening	4	»	$88\frac{3}{4}$	$88\frac{15}{16}$	•		
Amortis. Syndic.	3½	»			•		
Handel-Maatschappij	4½	»	170	170¼	•		
Haarlemmermeer	5	»			•		
Aand. Rijn-Spoorweg		»			•		
Aand. Holl. S. M.	4½	»	108	107½	•		
BELGIE	4½	»			•		
Dito	2½	»			•		
Dito bij Rotschild	2½	»			•		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	$16\frac{5}{8}$	$16\frac{5}{8}$	»	$16\frac{3}{4}$	$16\frac{5}{8}$
Dito Dito van 510 £		»	$16\frac{1}{4}$	$16\frac{5}{16}$	»	$16\frac{7}{16}$	$16\frac{3}{16}$
Dito bij Dito onb. ct.	5	»	$15\frac{7}{8}$	$15\frac{3}{8}$	•	$15\frac{3}{8}$	
Dito	3	»	31	$31\frac{1}{4}$	•	$31\frac{1}{2}$	$31\frac{1}{2}$
Dito Binnenl. à 6 m.	3	•	$24\frac{5}{16}$	$24\frac{5}{16}$	•	$24\frac{11}{16}$	$24\frac{11}{16}$
Coupons Ardoins		•	14	$13\frac{5}{8}$	•	14	
Passive		»			•		
Deferred		»			•		
Fransche Uitgest.		•			•		
PORTUGAL, te Londen	3	»	$29\frac{1}{4}$	$29\frac{1}{8}$	•	$29\frac{5}{8}$	
Dito Dito	4	»	$29\frac{1}{8}$	$29\frac{1}{4}$	»	$29\frac{1}{2}$	$29\frac{5}{16}$
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	•		26	•		
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	»	$105\frac{3}{4}$	106	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5	•	$104\frac{5}{8}$	$104\frac{5}{8}$	•		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	•	$97\frac{1}{8}$		•		
Dito bij Hope	4	»	$89\frac{1}{4}$	$89\frac{1}{2}$	»		
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	$89\frac{1}{16}$	$89\frac{1}{8}$	•	$89\frac{1}{4}$	
Cert. te Hamburg	5	»			•		
Inschrijving in Assignat.	6	•			•		
Cert. van Dito	6	»			•		
POLEN, Certific.	4	»			•		
Dito Aand. met Loten	fl 300	f			•		
Dito Dito	fl 500	»	$142\frac{1}{4}$		•		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt			•		
Dito	5	»			•		
Dito Bank-Actiën			$4\frac{5}{16}$	$4\frac{1}{4}$	•	$4\frac{3}{8}$	

Oostenrijk, Met. 5 pc. 103; 2½ pc 52⅛, ¼; Braz 5 pc 88; Mexico 17, ⅛; Grenada 20⅛; Venezuela 38½.

Koers van het Geld: Beleening 3¼ pCt., Prolong. 3½ pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

ANTWERPEN, 11 Aug. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 à 1837 5 pCt. 99. Certific. 1844, 5 pCt. 96.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35¼; Zigt dito 35½; 2/m. Londen 11 92½; Zigt Londen 12.07½; 3/m. Lisbon. 42½; 3/m. Porto 43¼; 2/m. Petersb. 1.87.

PORTUGAL. — De verloting van 2400 Conto's 5 pCts. Binnenlandsche Schuld, bepaald bij Decreet van 9 April II., zal den 21 October aanstaande en volgende dagen plaats hebben.

Volgens het plan zullen er 125,000 loten worden uitgegeven, ieder à 19,200 reis, betaalbaar in billetten van de Bank van Lissabon, terwijl bij het nemen van 50 à 100 loten 2½ pc., van 101 à 150 5 pc., van 151 à 200 10 pc., van 201 tot 400 15 pc. en van meer dan 400 loten 20 pc. korting wordt toegestaan.

Premiën	1 à 200 Conto's.	20 à 6 Conto's.	
	2 » 100 »	35 » 2 »	
	3 » 50 »	60 » 1 »	
	4 » 30 »	120 » eene halve Conto.	
	6 » 20 »	12000 » een tiende »	
	10 » 10 »	te zamen 12231 premiën.	

INGEZONDEN STUKKEN.

DE KERMIS KWESTIE.

(*eerste Artikel*)

To be or not to be, — Kermis of geen kermis in Nederland, — is het allervermakelijkst vraagstuk, dat vele geesten bezig houdt. Die kermis zegt in den regel: veel pret, luidruchtige vrolijkheid, zegt wat men in fatsoenlijk gezelschap zwijgt; zegt, in de meeste gevallen, vertrappen van alle palen der zedelijkheid; maar zegt toch ook, bevrediging van behoefte aan volksvreugde, herinnering aan het verledene; en ... ja maar dat is bij de minsten, godsdienst.

De Schrijver der te Haarlem uitgekomen brochure van *Kermis of geen Kermis meer*, heeft zeker aanspraak op de erkentelijkheid van velen, door de aandacht meer bijzonder op de kermissen te vestigen. Op de kermissen, afkomstig uit de tijden, toen nog één geloof alle Nederlanders vereenigd kon doen bidden; toen er in Nederland nog vreugde was, en algemeene vreugde was, bij het herdenken van de dankbaarheid, welke men Gode verschuldigd was voor de gave des geloofs, en het heerlijk zegevierend uiteinde der Heilige geloofs-verkondigers; toen onze voorouders nog eenvoudig genoeg waren, om trotsche kerkgebouwen voor hunnen God te stichten, te wedijveren in den luister van het Huis des Heeren; zich vergenoegen konden in geringe woningen, en eens in het jaar te koopen, wat zij voor het gansche jaar behoefden, en dan op het feest der Kerkwijding, God met vreugde lof zongen voor het geluk, van Hem het grootste en beste deel te hebben opgeofferd. Ach! hoe deerlijk is alles thans veranderd, en was dat maar sedert korten tijd zoo gebeurd! Het protestantismus raakte met zijne alles verdervende hand, na de *Bruid van Christus* verlaten te hebben, hare sieraden, zoowel geestelijke als stoffelijke aan;... de vreugde werd geknakt, verflenste, werd slijk, en wat de dankbaarheid van ouders jaarlijks vernieuwde, werd door de ondankbare kinderen, tot meerder hoon, tot dieper val misbruikt. — Kermisvreugd en Godsvrucht zijn thans door een afgrond gescheiden. — Getuigt gij het, gij vertegenwoordigers der leer, welke aan onze heidensche voorvaderen werd verkondigd. Getuigt het, priesters der leer onzer voorvaderen; kunt gij de kermissen, zoo als zij zijn, nog erkennen als de feesten door uwe voorgangers, met Godgewijde lofzangen verwelkomd, of hebt gij ze, als bastaards, van U gezonden? Goddank, de priesters der H. Kerk zijn de grootste tegenstanders geworden van de kermissen zoo als zij zijn, tot dat zij weêr zullen wezen, wat zij waren.

Verhef u nog, Nederland, op de deugden uwer vaderen van de XVI en XVII eeuw! De Haarlemsche brochure-schrijver heeft er een boekje van open gedaan, bl. 1 en 2. En gij schoone sexe, durf nog eens langs de spellen wandelen! U zal de blaam, dat gij vol tegenstrijdigheid zijt, niet ontgaan. Landgenooten, zegt de goede man, die de vraag stelt, of er kermis of geen kermis meer wezen zal, wat vroeger waar was, en door Rotgans al te zeer naar het leven werd geschilderd, is waar gebleven, (bl. 3); men is, wat meer zegt, — o vreesselijk woord! — achteruit gegaan; niet naar de middeleeuwen, maar in zedelijkheid, en dat in het nooit volprezen Nut van 't Algemeen! Arm Nut, ik vrees, dat gij uwen roem zult overleven! Verbeeld u, men stelt u het katholijke *Andalusië* ten voorbeeld, en gij zoudt niet schaamrood worden, niet barsten van spijt? En men beklaagt zich, dat eene zedelijke corporatie — en wat zoudt gij dat gaarne wezen, indien er eene protestantsche zedelijke corporatie denkbaar ware — evenmin als wijze wetten of politie-maatregelen niets vermogen tot wering van het afschuwelijk kermis-kwaad. Of men het maar eens beproeven wilde, of eene katholijke zedelijke corporatie, die even veel vrijheid om te handelen had als het Nut, het kwaad niet te boven konkomen!

Hongersnood en kermisvreugde. Zoo luidt het opschrift der tweede afdeeling der brochure. Hongersnood, die aan de deur staat en aanklopt. Kermisvreugde, die doof is zelfs voor eigen behoeften, doet alsof er niemand te huis is. Zij gaat eene achterdeur uit, en komt niet te

huis, voor dat zij in den hongersnood een *compagnon de voyage* vindt. Waarde Anonymus, gij schildert het afzigtelijk kontrast van hongersnood met kermisvreugde goed; maar of de stem tegen de kermissen zoo algemeen en zoo uit het hart voortkomt in Nederland, dat kan ik u niet toestemmen.

Groot zijn de zwarigheden, welke er zich opdoen, voor dat er in Nederland geene kermissen meer zijn zullen. Geene jaarfeesten meer zullen gevierd worden, die, zoo als thans, ontaard zijn van hunnen oorsprong. Zoo spreekt de schrijver, en wij zeggen het hem na, en vinden in het op bl. 14 en 15 gezegde, nog al eene naïve bekentenis, dat het protestantisme zich niet wel verdraagt, met de op bl. 18 en 19 zoo hoog geroemde behoefte in den mensch aan volksvreugde. Een gebrek, dat de H. Kerk, die teeder bezorgde Moeder, niet kent, die zelf hare tot boetvaardigheid verpligte kinderen, tot vreugde opwekt, en door herhaalde feestdagen, aan de zoo levendige behoefte aan vreugde over geheel de aarde op de verhevenste wijze voldoet. N.

IETS OVER DE MAATSCHAPPIJ VOOR DEN LANDBOUW. (1)

IV.

Reeds drie artikelen hebben wij aan dit onderwerp toegewijd: — wij, beschouwden in het eerste, de voortbrengselen van den Landbouw, aan welke nijverheid men niet roekeloos kan raken, zonder gevaar te lopen van dien rijkdom onzes lands te zien ontaarden en verminderen: in het tweede, de boeren welke de voortbrengers zijn, tot onderwerp onzer beschouwing nemende, werden wij wel overtuigd, dat zij door de Reformatie zijn losgemaakt van het leenstelsel, de edelen en de kerkelijke instellingen, waaraan zij ondardanig en schatpligtig waren (1); maar wij zagen ook dat zij na eene korte flikkering van rijkdom en onafhankelijkheid, thans tot hunne schade en verderf den grondeigenaren en maatschappijen meer en meer in den mond lopen; zoowel zonder hunne schuld, ten gevolge der knellende tijden, als met hunne schuld, door het afwijken van de eenvoudigheid en spaarzaamheid door welke hunne vaders waren rijk geworden: — en, na bij het derde te hebben overwogen de voordeelen van eenen welvarenden boerenstand, niet alleen voor hem zelven en voor vele klassen van ingezetenen, maar ook voor het geheele rijk; en de nadeelen van het ophoopen van veel geld in weinige handen, waardoor den omloop wordt gestremd, en de belastingen hoe langer hoe meer drukken op de nijverheid, terwijl degenen die niet werken, gespaard worden (2), zoo willen wij bij dit laatste artikel in oogenschouw nemen, de werking van eenen vrijen, onafhankelijken boerenstand, zoowel in het belang zijner eigene zaken, als in die des gemeenen vaderlands, tot welks medebestiering hij ook zijn aandeel behoort te leveren, dat de Grondwet hem toekent als een regt, en oplegt als eene verpligting, en waartoe hem bij de tegenwoordige middelen eener verbeterde gemeenschap, ook het noodige onderwijs niet ontbreekt.

Als die boeren, welke nog het bijzonder geluk genieten, van onbezwaard op hun vaderlijk erf te wonen, en diegenen, welke, na jaren te hebben getobt, hunne bezwaarde hofstede weder konden inkoopen, of door middel van aflossing vrij maken, goed begrijpen, wat het punt van uitgang van ons onderwijsstelsel is, en wel doordrongen zijn van hunne regten, dan zullen zij zeggen: »De »mannen, die gedurende veertig jaren ons altijd hebben »gezegd, dat zij alle menschen wijs en geleerd zullen »maken, hebben ons daardoor doen verstaan, dat onze tijd »gekomen is, om onze eigene zaken zelfs te behandelen, »en die niet over te laten aan anderen. — Om die reden moet men ons niet meer zetten in den achterhoek, »als domme menschen: — wij willen zitting hebben in onze »polderbesturen en heemraadschappen; en in de zaken »der molens, dijken en sluizen, die onze landerijen goed »houden, willen wij ook wat te zeggen hebben. En daar »de grondwet eenen landelijken stand erkent, en wij het »zijn, die het land bewonen en bewerken, zijn wij ook »geregtigd, om in de gemeene lands zaken onze stem »te hebben."

Zoo zullen zij dat algemeene volksonderwijs aanvoeren tegen wien het ook zij, die hen zoude willen aanzien als onbekwaam en ongeregtigd tot het behandelen hunner belangen: — en dat zelfde onderwijs, waardoor noch echter Christenen (3), noch menschen, die onderwezen zijn volgens hunnen stand, kunnen gevormd worden, zullen zij doen gelden als bewijs, dat de grondwet den boerenstand genoegzaam verlichten wil, en bekwaam acht, om zitting te kunnen nemen in de vertegenwoordiging des Nederlandschen volks; — waaruit volgt, dat de boeren kunnen worden verkozen en toegang hebben tot de Provinciale Staten en tot de Staten-Generaal, en dat zij daar kunnen zitting nemen.

Zoodanig behartigen der landelijke belangen, door den boerenstand zelve, zoude meer en meer leiden tot de opheffing veler drukkende kosten, en eenaantal groote misbruiken doen verminderen of vervallen: — en de behandeling der belangen van den landelijken stand door landbouwers, zoude daarover, in 's lands raadzalen, menig licht doen opgaan, en zoude vermogend toebrengen tot het meer en meer doen bloeijen des landbouws, die rijke bron van Nationaal vermogen.

Wij zullen nogmaals onze overwegingen zamen vatten. — Het onderwijs en de grondwet erkennen het regt van den boerenstand om zijne eigene belangen te behartigen, en in de behandeling van staats-aangelegenheden, zijn grondwettig aandeel te nemen; — maar daartoe behoeft hij zijne wijze van leven niet te veranderen: die zich met zaken buiten zijn staat bemoeit, geraakt dikwijls achteruit en tot armoede; maar er zijn altijd eenige oogenblikken die men kan afzonderen, om daarna weder zijne eigene koe bij de horens te vatten; en er zijn ook altijd enkele menschen, die zich met de algemeene zaken kunnen bezig houden, zonder schade voor hunne eigene. — En de verkozenen behoeven niet verlegen te zijn. — Wellevendheid en vrijmoedigheid, heldere en onbaatzuchtige inzigten, kennis van hunne zaak en ronde taal, ziedaar al wat hen noodig is, om in de behandeling der staatszaken het aandeel te nemen, dat den boerenstand toekomt.

In plaats dus van altijd hunne stemmen te geven aan den naam, die op het briefje staat, dat de bode medebrengt, behooren zij toch ook eens te onderzoeken, of er onder hen geene knappe menschen zijn, die tijd en verstand hebben, en welker zaken niet achteruitgaan, door het verlies van den tijd, dien zij aan de aangelegenheden des algemeens zullen ten offer brengen. Dit is voor het Rijk van groot nut, omdat de boerenstand talrijk is, en grooten geldomloop bevorderd, en daarom goed vertegenwoordigd behoort te worden, als ten minste alle deelen van het groot geheel welvarend zullen zijn. Dit is nooit nog zoo hoog noodig geweest als tegenwoordig. Ook zal het krachtig medewerken, om aan dezen stand zijne zelfstandigheid te behouden; door den degelijken boer in eere te herstellen, en de oude wijze van leven, waardoor die stand vermogend werd, weder aan te wakkeren.

Laat ons thans eindigen, met in overweging te nemen, wat eene maatschappij voor den landbouw zoude kunnen doen, om nuttig te zijn.

Zij behoort zich niet te bepalen tot ééne provincie, maar zij moet alle provinciën opnemen (4).

Zij moet haar eigen voordeel niet zoeken, maar dat van den boer, door verstaanbare en goedkoope werkjes te leveren over den landbouw, de veeteelt en wat daaraan verbonden is.

Als zij met geld werkt, moet het zijn om plassen droog te maken, gronden te ontginnen, proeven te nemen, en aan de nieuwe bewoners de gelegenheid te geven, om den eenen of anderen tijd hun huis en hof vrij te krijgen. De boer mag vrij gelooven, dat alle maatschappijen, die op groote en vette boerderijen loeren, om die te koopen en te verhuren, de kanker en de pest zijn van den boerenstand: hij zal dit ondervinden tot zijne schade (5).

Als eene maatschappij zoodanige edele en vaderlandsche inzigten aan den dag legt, als zij b. v. proeven neemt, om in de zandige streken de stalvoedering en de brouwerijen te bevorderen, gelijk dit in naburige provinciën en landen geschiedt; als zij de cultuur der onderscheidene houtsoorten op het zand, vergelijkt, en daarvan verslag doet, als zij helpt, om veenplassen droog te maken en te beweiden of bezaaijen; als zij ons leert hoe hier en daar op de zuiverheid van zaaikoren en de nette beploeging der akkers, of het schoonhouden der weiden van onkruid, meer dan elders wordt gelet, den kan zoodanige maatschappij eene der edelste parels worden aan de kroon des vaderlands, en aan het voortbrengend vermogen onzes bodems, eene groote uitbreiding bevorderen over geheel het rijk, die bij de keurigheid der voortbrengselen tot uitvoer geschikt, ons den overvloed en de mindere kostbaarheid in ons eigen land tevens doet genieten.

---

(1) Zie ons N°. 161, 168 en 172.

(1) Waarom reclameert men niet tegen de tienden, gelijk in Gelderland? Dit bezwaar voor den landbouw, konde bij langzaam versterf geheel ophouden: het behoort niet tot onzen tijd.

(2) De wijze van heffing der belastingen brengt dit mede. Als een rentenier van zijn geld vijf percent trekt, dan betaalt hij geen patent voor zich, en doet geene bed.enden leven. Daartegen betaalt de koopman, winkelier of fabrijkant aan werkloonen, patenten en andere lasten, zooveel, dat hij met moeite evenveel overhoudt. De gevolgen zijn, dat vele groote zeehandelaars in de laatste tijden hunne zaken hebben neergelegd, en landgoederen, boerderijen of hypotheeken aangeschaft, waardoor de belemmerde en gedrukte handelsgeest, is ontaard in een bezwaar voor den boerenstand. Ons bestuur behoorde de vrije zeehandel aan te moedigen, en de ophooping van geld door maatschappijen, zoo mogelijk, meer te doen dragen in de lasten. Wij kregen dan misschien eenig aandeel, terug, in den handel, die naar andere landen verlegd is. Een ander bewijs voor de onevenredige drukking der nijverheid, is het zegel-*placet* op de dagbladen.

(3) In een vorig N°. las ik immers, dat diakenen der Nederduitsche hervormde gemeente, het godsdienstig onderwijs hunner scholen beter achten om goede christenen te maken, dan het gouvernementaal onderwijs. Wij hebben dit even zoo, meermalen gezegd, van ons onderwijs op de armenscholen enz. En daar goede christenen brave burgers moeten zijn, behoorde men de bijzondere godsdienstige scholen zoo niet tegen te werken, al is het dat men met derzelver geloofsbelijdenis niet instemt.

(4) Om nu maar van enkele artikelen te gewagen, hoe belangrijk is niet de fokkerij der Friesche en Stichtsche paarden; — de wolhandel, welke berust op de talrijke kudden schapen, die op de Geldersche, Stichtsche en andere heivelden hun voedsel vinden: de schorhandel — de Zeeuwsche meekrap, onmisbaar voor zoo vele in- en uitlandsche verwerijen: — het Overijsselsche vlas, dat in de fabrieken dier provincie tot zoo heerlijk damast tafellinnen verwerkt wordt. — En wie denkt bij deze gelegenheid niet aan eenen nog kort verleden tijd, toen het nog de lust was van de deftige boerin, dat zij haar kabinet vol zag met sterk en deugdzaam linnen, door haar met hare dochters gesponnen, doch waarvan thans de plaats ledig is, of ingenomen wordt door vreemde vodden van den tegenwoordigen tijd. — In die dagen meende men, dat ieder boer moest kunnen maaijen, en iedere boerin spinnen; en zoo werden onze nijvere voorouders welvarend: en als het land rampen overkwamen, dan was er nog gespaard geld tot redding te vinden.

(5) Men leze den *Noord-Brabander* van 3 Aug. 1847, en vrage zich dan af, of het nu niet de tijd is, dat edele mannen zich vereenigen, om de overstroomde landen dier provincie te helpen redden: welnu, indién het Utrechts genootschap en de Hollandsche maatschappij aan Noord-Braband eens de broederhand reikten?

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT,

Op Maandag 16 Augustus, 's avonds ten vijf ure.

No. 1. Een Huis, Tuin en Erve, Keizersgracht, No. 33.
2. Een Huis, Achterhuis en Erve, Warmoesstraat, No. 1293.
3. Een Huis en Erve (*Tapperij*), Hermietensteeg, No. 16.
4. Een dito (*Tapperij*), Kloveniersburgwal, No. 3530.
5. Twee Stallingen, met Koet-huis, Pakhuis (*Stads Grond*) Baangracht, over de Leidsche Kruisstraat, No. 4366.

ADVERTENTIEN.

LANDVERHUIZING.

Ten einde eene meerdere vrijheid van geweten en van godsdienst-oefening te genieten, en daarbij ook eene meerdere stoffelijke welvaart zich te kunnen verzekeren, dat in Nederland hun deel kan zijn, verlaten vele landgenooten, het voorbeeld door Duitschers gegeven navolgende, hunne woonplaatsen, verhuizende naar Noord-Amerika, waar zij verwachten te vinden dat, waaraan zij behoefte hebben en wat hun hier ontbreekt. Onder dezen bevinden zich vele R. K. geloofsgenooten. Zoo dezen echter dien gewigtigen stap doen, zonder vooraf behoorlijk ingelicht te zijn, loopen zij groot gevaar in handen van ongodsdienstige lieden te vervallen, gestuurd te worden naar streken, waar geen priester woont en alle gelegenheid gemist wordt tot het waarnemen der godsdienstpligten, waar de grond onvruchtbaar, waar de gezondheid aan de schadelijkste miasmatische uitwasemingen is blootgesteld, en waar zij naauwelijks de laaghartigste afzetterij ontgaan kunnen.

Tot het inwinnen van behoorlijke inlichtingen bestaat alhier op dit oogenblik de gunstigste gelegenheid. Een R. K. Missionnaris, die 16 jaren lang woonachtig en werkzaam is geweest in de bijzonder gezonde streek van Visconsin, in de nabijheid der stad Greenbay en aan eene bevaarbare rivier, alwaar hij het geluk had honderden wilden tot het Katholicisme te mogen bekeeren, bevindt zich op dit oogenblik te dezer stede, en zal gaarne aan de belangstellenden die inlichtingen geven, die hun het bezit kunnen waarborgen van datgene, wat zij zoeken en hen zullen vrijwaren van alle schade. In de landstreek, welke hij bewoont, zijn verleden jaar een zaag- en eén korenmolen aangelegd; binnen kort zal daar een klooster en een seminarie gevestigd worden; de grond is daar van het Amerikaansche gouvernement te bekomen tegen 3 gulden de akker; 400 familiën zouden er nog gemakkelijk huisvesting en onderhoud vinden, en waren deze allen Katholijk, dan was de grond gelegd tot eene voortreffelijke R. K. Kolonie.

Tot het bekomen van nadere mededeelingen vervoege men zich schriftelijk aan V. K. bij den Uitgever dezer courant.

AAN

EDELDENKENDE MENSCHEN.

Eene **FATSOENLIJKE WEDUWE** van de R. C. Godsdienst, met een talrijk gezin, die door het opschorten der betaling van de Algemeene Levensverzekering-Compagnie te *Amsterdam* in eene kommervolle toestand is geraakt, wenschte gaarne de Som van *f* 300 à *f* 400 te hebben, ten einde voor haar en haar gezin een handel te beginnen, waardoor zij een eerlijk middel van bestaan kan hebben. Ieder gift hoe gering dezelve ook zijn moge, zal met een dankbaar hart worden aangenomen. Den Wel-Eerwaarden Heer T. COPPENS, R. C. Priester en Pastoor te *Orthen*, alsmede den Heer LANGENHUYSEN, Boekverkooper, op den Singel, bij de Bellingsluis te *Amsterdam*, willen zich gaarne belasten met den ontvangst van ieders liefdegaaf en durven beweren, dat het eene weldaad is om die familie voort te helpen.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever,